

Wyzwania dla edukacji w zakresie Przedsiębiorczości akademickiej w Polsce

Dr hab. Krzysztof B. Matusiak

15 maja 2012 r.

Politechnika Wroclawska

Wrocławskie Centrum
Transferu Technologii

Istota przedsiębiorczości

Przedsiębiorczością nazywamy działania podejmowane w procesie tworzenia czegoś nowego i wartościowego. Działania te wymagają czasu, wysiłku, a także założenia pewnego ryzyka finansowego, socjalnego i psychicznego. Nagrodą jest jednak satysfakcja oraz niezależność osobista i finansowa.

Edukacja w zakresie przedsiębiorczości (1)

Rozwój przedsiębiorczego uniwersytetu (uniwersytetu 3 generacji) oznacza potrzebę włączenia w ofertę dydaktyczną zajęć z przedsiębiorczości.

Od ponad 50 lat w USA a od 15-20 lat na europejskich uczelniach pojawiają się propozycje zajęć i specjalistycznych programów edukacyjnych w tym zakresie.

Edukacja w zakresie przedsiębiorczości (2)

Ocenia się, że 80% amerykańskich szkół wyższych realizuje programy edukacyjne w zakresie przedsiębiorczości.

Dotyczy to wszystkich uczelni, ale głównie wydziałów technicznych, medycznych, rolniczych, artystycznych, nauk ścisłych itp.

Edukacja w zakresie przedsiębiorczości (3)

Badania wśród absolwentów Uniwersytetu w Arizonie wykazały, że ci którzy ukończyli programy przedsiębiorczości wykazywali:

- trzykrotnie większą skłonność do zakładania własnych firm,
- trzykrotnie częściej podejmowali pracę na własny rachunek,
- ich roczne dochody były średnio o 27% wyższe,
- ich poziom satysfakcji z wykonanej pracy był wyraźnie wyższy.

Jądrem przedsiębiorczości jest 5 elementów

- osoba samego przedsiębiorcy,
- nadarzająca się sposobność (okazja),
- niezbędne zasoby,
- określona organizacja,
- korzystne i przyjazne otoczenie.

Przedsiębiorca

Spośród wielu cech (20) najważniejsze są;

- motywacja,
- wewnętrzne przekonanie o słuszności swego działania,
- skłonność do ryzyka.

Dawniej sądzono, że sukces mogą osiągnąć tylko jednostki o szczególnych, wrodzonych predyspozycjach. Obecnie uważa się, że można zwiększyć prawdopodobieństwo odniesienia sukcesu zdobywając niezbędną wiedzę w ramach sformalizowanego szkolenia.

Nadarzająca się sposobność (okazja)

Nadarzająca się sposobność do działania to sytuacja, w której przyszły przedsiębiorca widzi możliwość wprowadzenia na rynek innowacji w postaci nowego produktu, nowej usługi czy nowej technologii - za wyższą niż istniejąca cena na dotychczasowe produkty.

Nie każdy rozpoznaje takie sytuacje, co więcej, okazje te nie są na ogół gotowe do wykorzystania. Przedsiębiorca musi je dostrzec i aktywnie rozwinąć.

Zasoby

Zasobami dla tworzonego przedsiębiorstwa może być wszystko, co służy przetwarzaniu innowacyjnego pomysłu w gotowy produkt.

Mogą to być zasoby intelektualne, finansowe, ludzkie, technologiczne, socjalne czy organizacyjne.

Określona Organizacja

Uwaga mediów skupia się przeważnie na niezależnych firmach typu Start-up, a więc na w pełni samodzielnych bytach organizacyjnych.

Tymczasem takie formy jak joint ventures, udzielanie licencji, franczyza czy spin-off, jako przedsięwzięcia odpryskowe i częściowo zależne od istniejących i często większych przedsiębiorstw, to także możliwości dla młodych przedsiębiorców z pomysłami.

Otoczenie

Dla rozwoju przedsiębiorczości otoczenie ma bardzo istotne znaczenie, gdyż wpływa ono w zasadniczy sposób na wykorzystanie wspomnianej wcześniej nadarzającej się sposobności. Także polityczne, socjalne i demograficzne zmiany mogą stwarzać dobrą okazję do podjęcia działalności gospodarczych.

Otoczenie wpływa także na to w jakim stopniu nadarzająca się sposobność może być wykorzystana.

Specyficzne uwarunkowania edukacji przedsiębiorczości akademickiej (1)

Edukacja przedsiębiorczości odbiega od klasycznych standardów nauczania. Przedsiębiorczość nie jest zawodem, a specyficzną holistyczną umiejętnością samodzielnego radzenia sobie na rynku w roli oferenta dóbr i usług oraz zarządzania utworzonym do tego działaniem podmiotem (przedsiębiorstwem).

Specyficzne uwarunkowania edukacji przedsiębiorczości akademickiej (2)

Przedsiębiorczość można wykształcić w człowieku w wyniku odpowiedniego treningu i nauki. Coraz popularniejsze stają się kursy przygotowujące do założenia firmy, a także materiały metodyczne zawierające opisy przypadków, testy i ankiety do samooceny.

Specyficzne uwarunkowania edukacji przedsiębiorczości akademickiej (3)

Programy edukacyjne w zakresie przedsiębiorczości wyrastają z założenia, że proces tworzenia firmy ma swoją wewnętrzną logikę i opiera się na sformalizowanej sekwencji działań. Punktem wyjścia powinno być poznanie samego siebie (atutów i słabości), a następnie poznanie rynku i dziedziny działalności oraz przyswojenie sobie ekonomiczno-prawnych zasad prowadzenia biznesu.

Specyficzne uwarunkowania edukacji przedsiębiorczości akademickiej (4)

Edukacja przedsiębiorczości wymaga niestandardowych metod dydaktycznych wykorzystywanych w trakcie wykładów, seminariów, spotkań i studiów podyplomowych. Praktyka wskazuje na potrzebę integracji różnych form wsparcia dostępnych na uczelniach w logiczny ciąg działań uwzględniających specyfikę inkubacji pomysłów, proces założycielski i kolejne etapy życia firmy.

Schemat: Etapy rozwoju przedsiębiorczości

ETAP I

POPULARYZACJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI AKADEMICKIEJ

Punktem wyjścia rozwoju przedsiębiorczości akademickiej jest oferta bazowego wykładu kursowego dla studentów na pierwszych latach studiów (np. „wprowadzenie do przedsiębiorczości”) oraz akcje informacyjne i promocyjne dla społeczności akademickiej o atrakcyjności ścieżki zawodowej i życiowej we własnym przedsiębiorstwie.

Wykład ma na celu pobudzenie zainteresowania studentów przedsiębiorczą ścieżką kariery zawodowej i dostarczenie podstawowej wiedzy i umiejętności, co niekoniecznie musi to prowadzić do decyzji o uruchomieniu działalności gospodarczej. Działania na tym etapie są podejmowane przez katedry przedsiębiorczości i innowacji lub coraz częściej wyspecjalizowane centra przedsiębiorczości.

SELEKCJA DLA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

W kolejnym etapie podejmowane są działania pozwalające wyłuskać ze środowiska akademickiego osoby o przedsiębiorczych predyspozycjach, dla których uczelnia przygotowuje zaawansowaną ofertę dydaktyczną. Tworzona jest wyspecjalizowana oferta dla wybranej grupy studentów, często także doktorantów i młodych pracowników nauki, zainteresowanych pogłębieniem wiedzy w zakresie przedsiębiorczości, obejmująca różne wyspecjalizowane działania, np.:

- zaawansowany wykład (np. „uruchamianie własnego biznesu”)
- seminaria i specjalistyczne warsztaty (np. „kreatywność i metody twórczego myślenia”, „ochrona własności intelektualnej”, „analiza rynków”, „finansowanie nowych przedsięwzięć”, „przedsiębiorczy marketing”, itp.).

ETAP III

PREINKUBACJA

Preinkubacja to etap edukacji aplikacyjnej w zakresie przedsiębiorczości, obejmujący prace przygotowujące projekty biznesowe do rynkowego startu w formie nowego przedsiębiorstwa. Wyselekcjonowane w ramach konkursów na biznesplany pomysły są oceniane i doskonalone pod kątem szans rynkowych.

Analizowane działania są realizowane w specjalnie do tego powołanych preinkubatorach i akademickich inkubatorach przedsiębiorczości. Ten etap jest już zasadniczo odseparowany od działalności dydaktycznej, a dominują (w zależności od indywidualnych potrzeb) formy pomocy badawczej, doradczej, szkoleniowej i informacyjnej.

ETAP IV-A

INKUBACJA PROJEKTÓW
OPRZYTYCH NA WIEDZY
(KNOWLEDGE-BASED)

ETAP IV-A

INKUBACJA TECHNOLOGICZNE
ZAAWANSOWANYCH
PROJEKTÓW (HIGH-TECH)

W przedstawionej koncepcji inkubacja rozpoczyna się w momencie założenia firmy przez studenta bądź pracownika naukowego.

W przypadku firm high-tech przechodzą one do inkubatora technologicznego, gdzie oprócz powierzchni biurowej, uzyskują dostęp do specjalistycznej aparatury, laboratoriów, itp.

ETAP V

AKCELERACJA

Akceleracja w ostatnim etapie to propozycja dla dynamicznych firm, dla których skala działalności wykracza poza możliwości inkubatora i jest realizowana w parkach technologicznych.

Wnioski kluczowe z doświadczeń międzynarodowych w nauczaniu przedsiębiorczości na poziomie akademickim

1. Umiejętności i predyspozycje przedsiębiorcze mogą być kształtowane w ramach różnorodnych programów edukacyjnych.

Realizacja wspomnianych programów przynosi wymierne efekty dla rozwoju kariery zawodowej absolwentów wyższych uczelni.

2. Współcześnie umiejętności i postawy przedsiębiorcze stanowią kluczową kompetencję absolwenta szkoły wyższej.

Celem jest także kształtowanie postaw przedsiębiorczych niezbędnych do skutecznego funkcjonowania kadr profesjonalistów w przedsiębiorstwach.

3. Oferta edukacyjna w zakresie innowacyjnej przedsiębiorczości powinna być kierowana nie tylko do studentów kierunków ekonomicznych, ale także nieekonomicznych (technicznych, rolniczych, medycznych i artystycznych).

Co więcej, studenci kierunków ścisłych, dobrze przeszkoleni w dziedzinie uruchomienia i prowadzenia firmy, mają generalnie większe szanse na sukces w biznesie w porównaniu do absolwentów szkół biznesu.

4. Programy edukacyjne z zakresu przedsiębiorczości powinny być oferowane praktycznie na wszystkich poziomach studiów - od studiów licencjackich po studia doktoranckie.

Szkoleniem w tej dziedzinie powinni być także objęci pracownicy naukowi wyższych uczelni.

5. W odniesieniu do społeczności akademickiej najbardziej skuteczne są metody dydaktyczne obejmujące zróżnicowane, intensywne formy kształcenia oparte na formule „dla przedsiębiorczości”.

Polega to na włączaniu studentów (indywidualnie bądź grupowo) w realizację konkretnych przedsięwzięć biznesowych, nawet jeśli byłaby to forma gry dydaktycznej.

6. Kluczowe znaczenie w realizacji procesu dydaktycznego studentów - kandydatów na przedsiębiorców - ma bezpośredni kontakt studentów z praktyką funkcjonowania mniejszych firm poprzez wywiady z przedsiębiorcami, studia przypadku, gry symulacyjne a co najważniejsze bezpośredni udział przedsiębiorców, jako gościnnych prelegentów, mentorów, jurorów konkursów na biznesplany, itp.

8. Kompleksowe wdrożenie programów edukacyjnych w zakresie przedsiębiorczości w skali całej uczelni, wymaga wprowadzenia określonych rozwiązań organizacyjnych.

Doświadczenia uczelni zachodnich wskazują na różnorodność stosowanych rozwiązań w tej dziedzinie, w tym utworzenie edukacyjnego centrum przedsiębiorczości.

Konkursy na innowacyjne pomysły prowadzone przez Wrocławskie Centrum Transferu Technologii

Konkursy na pomysły dotyczące najciekawszych koncepcji Biznesów są realizowane przez WCTT Politechniki Wrocławskiej w ramach różnych projektów, począwszy od 2001 roku. W sumie było dotychczas 15 konkursów.

Źródła finansowania w/w projektów to:

- programy PHARE (PARP),
- 5 Program Ramowy (KE),
- EFS w ramach ZPORR (DWUP),
- Kreator Innowacyjności (MNiSW),
- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR).

Przedsiębiorczość WCTT na przestrzeni lat...

- w projektach realizowanych na rzecz przedsiębiorczości udział wzięło blisko 1000 osób,
- wsparciem szkoleniowo-doradczym dotyczącym bezpośrednio przedsiębiorczości objęto 400 osób,
- udzielono pomocy w rejestracji i rozwoju blisko 150 innowacyjnych mikroprzedsiębiorstw (ponadto wiele osób decyduje się na rejestrację działalności gospodarczej po zakończeniu udziału w projekcie),
- kilkadziesiąt nowopowstałych przedsiębiorstw za pośrednictwem WCTT zyskało atrakcyjne lokalizacje (z dostępem do nowoczesnych laboratoriów, np. we Wrocławskim Parku Technologicznym) sprzyjające dalszemu rozwijaniu innowacyjnych produktów i usług.

Adresaci projektu

Projekt skierowany jest do:

- społeczności akademickiej województwa dolnośląskiego, opolskiego/zielonogórskiego (studentów, doktorantów, absolwentów oraz pracowników naukowych) - osób nie prowadzących działalności gospodarczej.

oraz do osób, które:

- zarejestrowały własną działalność gospodarczą do 6 (sześciu) miesięcy od daty zgłoszenia się do udziału w projekcie.

Harmonogram Projektu/Konkursu (1)

Konkurs jest prowadzony w trzech etapach:

Etap I - „Pomysły”

W ramach konkursu przewidziano następujące działania:

- organizacja seminarium,
- zebranie pomysłów biznesowych,
- powołanie Komisji Konkursowej,
- ocena pomysłów przez KK,
- wybór 30 najlepszych i najciekawszych pomysłów na biznes,
- ogłoszenie wyników Etapu I.

Harmonogram Projektu/Konkursu (2)

Etap II - „Moduł szkoleniowo-doradczy” - Akademia sukcesu

W ramach konkursu przewidziano następujące działania:

- przeprowadzenie szkoleń z zakresu: wizerunku małej firmy, zakładania firmy, podstaw prawnych i organizacyjnych, ochrony praw własności intelektualnej, marketingu, biznesplanu, zarządzania zasobami ludzkimi (60 godzin szkoleń)
- udzielenie pomocy doradczej przed rejestracją działalności gospodarczej (doradztwo grupowe (60 godzin) i indywidualne (100 godzin)).

Harmonogram Projektu/Konkursu (3)

Etap III - „Biznes plany”

W ramach tego etapu przewidziano następujące działania:

- ocena Biznes Planów przez Komisję Konkursową,
- wybór najlepszych biznes planów przez Komisję Konkursową,
- ogłoszenie wyników Etapu III,
- nagrodzenie laureatów,
- doradztwo indywidualne dla powstałych mikroprzedsiębiorstw.

Dodatkowe świadczenia

Uczestnicy konkursu przez okres 1 roku od daty założenia działalności gospodarczej mogą nieodpłatnie korzystać z usług Wrocławskiego Centrum Transferu Technologii.

Mogą korzystać z nieodpłatnego doradztwa z dziedziny prawa, podatków, finansów oraz marketingu, mogą brać też udział w szkoleniach z zakresu pozyskiwania środków na prowadzenie działalności gospodarczej oraz na jej rozwój.

Dodatkowe świadczenia

Autorzy najciekawszych i najbardziej nowatorskich biznesplanów, po założeniu opisywanej w nich działalności gospodarczej, są zapraszani do udziału w zamkniętym FORUM INWESTYCYJNYM w celu pozyskania zewnętrznego finansowania inwestycyjnego swojego projektu.

Uznanie w raporcie MNiSW

- „Konkursy realizowane przez WCTT mają bardzo istotny wpływ na rozwój przedsiębiorczości innowacyjnej. Wkład zrealizowanych działań jest bardzo istotny i wyraźnie pozytywnie wyróżniający się na tle innych ośrodków akademickich Polski”.

Uznanie w raporcie MNiSW

- „Tak dobre wyniki zarówno w zakresie tworzenia firm, jak i ich dalszego funkcjonowania, są wynikiem dobrze dobranej formuły konkursu, jak również konsekwencji w realizacji działań wspierających, dzięki którym dobre pomysły mogą być realizowane, gdyż pomysłodawcom oferuje się różnego rodzaju indywidualnie dobierane wsparcie. Projekt ma również bardzo istotne znaczenie w zakresie promocji przedsiębiorczości akademickiej”

Dziękuję Państwu za uwagę!

Dziękuję także Doktorowi Matusiakowi za możliwość prezentowania jego referatu oraz to, że mogłem włączyć do tej prezentacji informacje o działaniach WCTT w tym zakresie.

Prof. zw. dr hab. inż. Jan Koch
dyrektor WCTT
j.koch@wctt.pl

